

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 257/2023-66

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miloša Maďara a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022 **boli porušené** základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu v sume **796,28 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. januára 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 a jeho rozsudkom

č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 133/2022 a jeho uznesením č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022. Navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 257/2023-25 z 26. apríla 2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 a uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022 prijal na ďalšie konanie; ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo zvyšnej časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom krajského súdu a napadnutým postupom najvyššieho súdu odmietol pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

3. Napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu boli vydané v konaní začatom na základe žaloby sťažovateľa zo 16. septembra 2014, ktorou sa ako súčasný vlastník nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. ■■■■■, zapísaných na LV č. ■■■■, a to pozemku parc. č. ■■■■ a pozemku parc. č. ■■■■ na ktorom je postavená stavba so súpisným č. ■■■■ (druhovo budova technickej vybavenosti sídla), domáhal proti obchodnej spoločnosti ■■■■■, ako oprávnenej z vecného bremena (ďalej len „žalovaná v 1. rade“) a obchodnej spoločnosti ■■■■■, ako pôvodne povinnej z vecného bremena (ďalej len „žalovaná v 2. rade“) určenia neplatnosti nimi uzavretej (25. septembra 2007) časti zmluvy o zriadení vecného bremena, ktoré spočíva v práve prechodu a prejazdu oprávnenej z vecného bremena cez pozemok parc. č. ■■■■ v práve umiestniť a prevádzkovať veci v stavbe so súpisným č. ■■■■ v dočasnom umiestnení a prevádzke mobilného motorgenerátora na pozemku parc. č. ■■■■ a to z dôvodu ich nedostatočnej identifikácie a neurčitosti, ako aj v práve výlučne užívať konkrétne miestnosti v stavbe so súpisným č. ■■■■ a to z dôvodu obchádzania zákona s cieľom dosiahnutia bezodplatnosti a pre rozpor s dobrými mravmi. Okrem toho sa sťažovateľ žalobou domáhal proti žalovanej v 1. rade zaplata sumy 1 356,50 eur s príslušenstvom z titulu náhrady za služby spotrebované pri výkone vecného bremena.

4. Sťažovateľ v žalobe aj žalovaná v 1. rade vo vyjadrení k žalobe z 31. mája 2015 sa (okrem iného) odvolávali na rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3Cdo 29/2009 z 30. júna 2010, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že *«Ak sa vecné bremeno zriaďované „in rem“ má na základe prejavov vôle účastníkov zmluvy týkať nie celej nehnuteľnosti, ale len jej časti, ktorá má mať v dôsledku toho odlišný právny režim, musí byť táto časť nehnuteľnosti v zmluve vymedzená tak, aby nedochádzalo k sporom o rozsah vecného bremena, a to nielen medzi priamymi účastníkmi zmluvy o zriadení vecného bremena, ale aj medzi všetkými neskoršími vlastníkami dotknutých nehnuteľností – bez ohľadu na to, kto bude v budúcnosti vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej a tiež v prospech ktorej sa vecné bremeno zriaďuje (porovnaj R 50/1985). V záujme toho je potrebné, aby takáto časť nehnuteľnosti bola v právnom úkone o vecnom bremene dôsledne lokalizovaná, identifikovaná a individualizovaná. Požadovaný stupeň určitosti prejavu vôle smerujúceho k zriadeniu vecného bremena k takto vyčlenenej časti nehnuteľnosti sa dosiahne, pokiaľ sa úkon vyhotovuje a formuluje na podkladoch jednoznačných, určitých a presne stanovených. Taký stupeň určitosti sa spravidla*

zabezpečí vtedy, keď je právny úkon o zriadení vecného bremena vyhotovený za použitia geometrického plánu, ktorý tvorí súčasť tohto právneho úkonu.».

5. Podľa sťažovateľa ústavná sťažnosť súvisí s ústavnou sťažnosťou sťažovateľa proti postupu Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 274/2014 a jeho uznesení č. k. 16 C 274/2014-420 z 5. marca 2020, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 84/2021-20 z 25. februára 2021 tak, že ju v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 274/2014 prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu o nepripustení návrhu sťažovateľa na zmenu žaloby z 23. júla 2019, ktorým sa domáhal uloženia povinnosti žalovanej v 1. rade *„zabezpečiť geometrický plán použiteľný na právne úkony a na zápis do katastra nehnuteľnosti na určenie rozsahu vecných bremien s takým zameraním, ktoré presne určí vybudované telekomunikačné zariadenia zohľadňujúce vecné bremená zriadené Zmluvou o zriadení vecného bremena...“*, ako aj povinnosti uzatvoriť so sťažovateľom *„Dodatok k Zmluve o zriadení vecného bremena...“* a *„Zmluvu o nájme nebytových priestorov...“*, ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keďže nezistil ústavnoprávny rozmer nastoleného problému, avšak zároveň poznamenal, že „... navrhovaná zmena petitu žaloby sa javí ako podstatná a ak okresný súd, poznajúc najlepšie dôkaznú situáciu v konaní, vyhodnotil, že by pripustenie takejto zmeny žaloby nebolo hospodárne, pretože nemá oporu v dosiaľ vykonanom dokazovaní, ústavný súd nie je povolaný skutkové zistenia okresného súdu prehodnocovať ani nahrádzať vlastnými úvahami. Navyše, namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu či spravodlivý proces ústavný súd posudzuje v kontexte konania ako celku, všetkých jeho skutkových a právnych okolností, až po prípadnom vyčerpaní riadneho inštančného postupu, ktorý v konaní môže eliminovať procesné záťaž aj bez ingerencie ústavného súdu.“.

6. Ústavný súd následne nálezom č. k. II. ÚS 84/2021-31 z 21. apríla 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. II. ÚS 84/2021-42 z 26. mája 2021 rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 274/2014 porušené boli, a okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 274/2014 konal bez zbytočných prietahov.

7. V čase vydania uvedeného nálezu ústavného súdu sa predmetné konanie nachádzalo v štádiu, že okresný súd prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 16 C 274/2014-439 z 22. júla 2020 žalobu zamietol. Druhou výrokovou vetou uvedeného rozsudku okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania odôvodnený podaním ústavnej sťažnosti. Treťou výrokovou vetou uvedeného rozsudku rozhodol, že žalovaná v 1. rade má nárok na náhradu trov konania voči sťažovateľovi v rozsahu 100 %, a štvrtou výrokovou vetou uvedeného rozsudku rozhodol, že žalovaná v 2. rade nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žaloby (ako celku) bolo odôvodnené len neexistenciou naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na požadovanom určení s tým, že prípadný úspech žalobcu v tomto konaní by nezmenil jeho právne postavenie a vyhovie žalobe by nemohlo priniesť žiadne konečné právo žalobcovi, nanajvýš by mohlo byť

prostriedkom pre ďalšie súdne konania, čo je zásadne neprípustné, preto sa dôvodnosťou žaloby nezaoberal.

8. Proti prvému, druhému a tretiemu výroku rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal 13. októbra 2020 odvolanie, v ktorom vyjadril nesúhlas so záverom okresného súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na požadovanom určení s poukazom na to, že vecné práva k nehnuteľnostiam sa zapisujú do katastra nehnuteľnosti a že najvyšší súd už v rozsudku č. k. 2 ObdoV 11/2019 z 11. decembra 2019 uviedol, že ani prípadná možnosť podať žalobu na plnenie (resp. jej podanie na súd) nemá automaticky za následok stratu naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, keďže rozhodnutie súdu o určení existencie alebo neexistencie práva alebo právneho vzťahu môže vytvoriť pevný základ vzťahu medzi stranami sporu aj tým, že sa ním predíde žalobe na plnenie, ktorá môže byť v nadväznosti na rozhodnutie súdu o určovacej žalobe nedôvodná. Okrem toho sťažovateľ namietal, že právoplatné uznesenie okresného súdu o nepripustení zmeny žaloby, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, trpí vadami podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) majúcimi vplyv na rozhodnutie vo veci samej, keďže z návrhu na zmenu žaloby z 23. júla 2019 nesporne vyplýva, že išlo o zmenu žaloby vo vymedzenom rozsahu z určovacieho petitu na uloženie povinnosti ako najúčelnejšieho a najhospodárnejšieho právneho prostriedku ochrany práv sťažovateľa s cieľom predísť vyvolávaniu ďalších zbytočných sporov. Stručné odôvodnenie uvedeného rozhodnutia okresného súdu, že *„zmena žaloby by bola v rozpore so zásadou hospodárnosti podľa čl. 17, ktorá je zakotvená medzi základnými princípmi Civilného sporového poriadku“*, a preto ju okresný súd nepripustí, sťažovateľ považoval za odporujúce § 143 ods. 1 a 2 CSP, podľa ktorých súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe, alebo vtedy, ak by na konanie o zmenenej žalobe bol vecne alebo kauzálne príslušný iný súd, a teda aj arbitrárne a nepresvedčivé, porušujúce jeho právo na spravodlivý proces.

9. Po tom, ako okresný súd predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa, mu ju krajský súd listom č. k. 6 Co 52/2021 z 29. júna 2021 vrátil ako predčasne predloženú, keďže ešte nerozhodol o nároku sťažovateľa na zaplatenie sumy 1 356,50 eur s príslušenstvom z titulu náhrady za služby spotrebované pri výkone vecného bremena.

10. Okresný súd následne doplnčiacim rozsudkom č. k. 16 C 274/2014-532 z 21. júla 2021 konanie v časti o zaplatenie sumy 1 356,50 eur s príslušenstvom vylúčil na samostatné konanie (§ 225 ods. 1 a 2 CSP) s tým, že sa bude viesť pod sp. zn. 14 C 88/2021.

11. Aj proti doplnčiacemu rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietol, že pokiaľ okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 274/2014-439 z 22. júla 2020 rozhodol o zamietnutí žaloby ako celku, t. j. aj o druhej časti ním uplatneného nároku, hoci svoje rozhodnutie v tomto smere vôbec neodôvodnil, nemohol túto časť uplatneného nároku vylúčiť na samostatné konanie, a teda opätovne porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces.

12. Krajský súd prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 274/2014-439 z 22. júla 2020 v spojení s doplnčiacim rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 274/2014-532 z 21. júla 2021 okrem druhej výrokovej vety, ktorou okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania ako vecne správny (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu krajský súd uviedol, v čom spočíva účel určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho

súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účinného do 30. júna 2016, a zároveň konštatoval, že sťažovateľom uplatnená určovacia žaloba neslúži potrebe praktického života, keďže jeho neistú situáciu nevyrieši, je teda neučelná a procesne neprípustná. Z obsahu súdneho spisu krajský súd zistil, že predmetné nehnuteľnosti sťažovateľ nadobudol od žalovanej v 2. rade kúpnu zmluvou zo 17. decembra 2009, v ktorej boli špecifikované aj vecné bremená obmedzujúce vlastníka nehnuteľností v prospech inej osoby s odkazom na prílohu tejto zmluvy – kópiu katastrálnej mapy s vyznačeným rozsahom vecného bremena, a teda mal vedomosť o tom, v akom faktickom a právnom stave sa predmetné nehnuteľnosti nachádzajú. Príslušná správa katastra považovala kúpnu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena uzatvorenú žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007 za spôsobilé na zápis práv k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, na čo musel krajský súd vzhľadom na inštitúty viazanosti súdu inými rozhodnutiami (§ 193 CSP) a prejudiciality (§ 194 CSP) prihliadať. Krajský súd uznal námietku sťažovateľa, že okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 274/2014-439 z 22. júla 2020 žalobu zamietol ako celok iba z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na požadovanom určení, avšak tento procesný nedostatok považoval za odstránený dopĺňacím rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 274/2014-532 z 21. júla 2021, ktorým konanie v časti o zaplatenie sumy 1 356,50 eur s príslušenstvom vylúčil na samostatné konanie, čím v danej veci rozhodol o celom predmete konania. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému nesprávnemu procesnému postupu a rozhodnutiu okresného súdu o nepripustení zmeny žalobného návrhu krajský súd uviedol, že správnosť tohto záveru nie je oprávnený preskúmať, keďže proti uzneseniu, ktorým súd nepripustil zmenu žaloby, odvolanie podľa § 357 CSP nie je prípustné. V tomto smere neboli splnené ani podmienky na postup podľa § 389 ods. 2 CSP, keďže neboli dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 2 CSP. V tejto súvislosti krajský súd doplnil, že hoci je zmena žaloby prejavom dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie a umožňuje strane, aby modifikovala svoj žalobný návrh, táto možnosť nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti a upravuje tak, aby nedochádzalo k jej zneužívaniu.

13. Druhou výrokovou vetou uvedeného rozsudku krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 16 C 274/2014-439 z 22. júla 2020 v spojení s dopĺňacím rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 274/2014-532 z 21. júla 2021 vo výroku, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania, a vo výroku, ktorým okresný súd konanie v časti o zaplatenie sumy 1 356,50 eur s príslušenstvom vylúčil na samostatné konanie. Krajský konštatoval, že uvedené rozhodnutia majú povahu uznesení, proti ktorým odvolanie je prípustné, na čom nič nezmení ani to, že sa sťažovateľ riadil nesprávnym poučením o možnosti podať proti nim odvolanie.

14. Treťou výrokovou vetou uvedeného rozsudku krajský súd rozhodol, že žalovaná v 1. rade má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a štvrtou výrokovou vetou uvedeného rozsudku rozhodol, že žalovanej v 2. rade sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

15. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP tvrdiac, že je nedostatočne odôvodnený a arbitrárny, a to aj vzhľadom na rozhodnutia ústavného súdu vydané vo veci jeho ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. II. ÚS 84/2021. Sťažovateľ zároveň tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej

praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], a to otázky posúdenia existencie, resp. neexistencie naliehavého právneho záujmu, ktorú najvyšší súd komplexne riešil v rozsudku č. k. 2 ObdoV 11/2019 z 11. decembra 2019. Okrem toho rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP], a to otázky možnosti podať odvolanie aj proti uzneseniam súdu prvej inštancie neuvedeným v § 357 CSP, ak § 365 ods. 2 CSP ustanovuje, že odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Uvedenou problematikou sa podrobne zaoberali doc. JUDr. Alexandra Kotrecová, PhD., LL.M., a Mgr. Marek Ivančo v autorskom článku s názvom „Odvolanie voči pozitívne enumerovaným uzneseniam – krok vpred či vzad?“ publikovanom v časopise *Justičná revue*, 2018, číslo 8 – 9.

16. Najvyšší súd napadnutým uznesením (doručeným sťažovateľovi 24. novembra 2022) dovolanie v časti namietanej procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti [§ 447 písm. c) CSP], pretože takéto vady nezistil. Vo zvyšnej časti dovolanie odmietol z dôvodu, že sťažovateľ dovolacie dôvody nevymedzil spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP [§ 447 písm. f) CSP], a keďže prípustnosť dovolania nemôže byť súčasne vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) aj c) CSP, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neskúmal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] podrobne opísal priebeh konania o určenie neplatnosti časti zmluvy o zriadení vecného bremena a o zaplatenie sumy 1 356,50 eur s príslušenstvom, ktoré začalo ešte v roku 2014, a opakovaním argumentov, ktoré vzniesol v odvolacom konaní, ako aj dovolacom konaní, vyjadril názor, že kľúčovou otázkou v jeho prípade bola otázka právneho posúdenia, resp. neposúdenia uznesenia súdu prvej inštancie o nepripustení zmeny žalobného návrhu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, odvolacím súdom, pričom v prípade sťažovateľa tak krajský súd neurobil z dôvodu, že proti takémuto typu rozhodnutia odvolanie podľa § 357 CSP nie je prípustné. Takého rozhodnutie krajského súdu je však v rozpore nielen s uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 84/2021-20 z 25. februára 2021 (bod 4), v ktorom ústavný súd (okrem iného) poznamenal, že „... navrhovaná zmena petitu žaloby sa javí ako podstatná“, ale aj s uznesením ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 3/2022-13 z 9. novembra 2022, ktorým rozhodol o zjednotení odlišných právnych názorov senátov ústavného súdu tým spôsobom, že „Ak v zmysle § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku možno odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej odôvodniť aj vadou právoplatného uznesenia súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej a ktorého vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej, potom odvolanie strany proti rozhodnutiu vo veci samej je právnym prostriedkom podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde vylučuje prípustnosť ústavnej sťažnosti strany proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o prípustnosti vstupu intervenienta do konania.“.

18. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ uviedol, že aj keď prostriedok nápravy proti rozhodnutiu okresného súdu o nepripustení zmeny žalobného návrhu vyčerpal, krajský súd sa ním adekvátne nezaoberal a najvyšší súd procesné pochybenie krajského súdu prehliadol.

19. Právne závery, ku ktorým krajský súd a najvyšší súd dospeli, sú podľa názoru sťažovateľa zmätočné, ignorujúce skutočný obsah a zmysel právnych argumentov sťažovateľa, no zároveň kryjúce závažné procesné pochybenia a omyly okresného súdu, ktoré celé súdne konanie zaťažili vadami v takej miere, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

20. Sťažovateľ nesúhlasil ani s názorom najvyššieho súdu, že prípustnosť dovolania nemôže byť súčasne vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) aj c) CSP, a jeho záver o odmietnutí dovolania odôvodnený tým, že sťažovateľ dovolacie dôvody nevymedzil spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, považoval za predčasné a arbitrárny, ktorý nerešpektuje nielen jeho vlastnú judikatúru (sp. zn. 2 ObdoV 11/2019), ale ani judikatúru ústavného súdu (sp. zn. PLz. ÚS 3/2022).

21. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti uviedol, že rešpektuje povinnosti z vecného bremena, ale nie totálne obmedzenie vlastníckeho práva na základe nejasnej a nejednoznačnej úpravy vecného bremena, bez vkladu schopného geodetického zamerania a bez náhrady nákladov nie za vecné bremeno, ale za služby spotrebované pri výkone vecného bremena, k čomu žalovaná v 1. rade dobrovoľne nechce pristúpiť, a tak sa stav právnej neistoty u sťažovateľa ešte viac prehľbuje.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, vyjadrenie najvyššieho súdu, vyjadrenia zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

22. Krajský súd v liste č. k. 1SprV/315/2023 z 15. mája 2023 uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú, pričom zotrval na právnom názore vyslovenom v napadnutom rozsudku, že správnosť záveru súdu prvej inštancie o nepripustení zmeny žaloby odvolací súd nie je oprávnený preskúmať, keďže proti uzneseniu, ktorým súd nepripustil zmenu žaloby, odvolanie podľa § 357 CSP nie je prípustné. Rovnako krajský súd zotrval na názore, že nebol naplnený ani odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 2 CSP, pretože právoplatné uznesenie o nepripustení zmeny žaloby nemalo vplyv na vecnú správnosť rozsudku vo veci samej.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

23. Najvyšší súd v liste č. k. KP 3/2023-226, Cpj 154/2023 z 15. mája 2023 uviedol, že ponecháva rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu. K vyjadreniu najvyššieho súdu bolo pripojené stanovisko sudkyne JUDr. M. V., ktorá poukázala na to, že špecifikom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je na rozdiel od iných procesných úkonov, že smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu. Pre medze posudzovania dovolacieho súdu sú preto striktne určujúce rozsah a obsah dovolania a napadnutého rozsudku, čoho sa najvyšší súd pri prejednávaní dovolania sťažovateľa držal. Okrem toho zdôraznila, že najvyšší súd v prejednávaní veci pristupoval k dovolaniu sťažovateľa v rovine pokúsiť sa porozumieť jeho textu ako celku, ale nie

dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. V ostatnom v celom rozsahu odkázala na písomné odôvodnenie ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

III.3. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

24. Žalovaná v 1. rade ako zúčastnená osoba k veci listom z 18. mája 2023 uviedla, že s argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k postupu okresného súdu, čo sa týka nepripustenia zmeny žaloby, nie je možné súhlasiť. Poukázala na to, že aj keď krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že nie je oprávnený preskúmavať správnosť záveru okresného súdu o nepripustení zmeny žaloby, keďže proti tomuto uzneseniu odvolanie podľa § 357 CSP nie je prípustné, touto otázkou sa následne zaoberal z pohľadu existencie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 2 CSP v spojení s § 389 ods. 2 CSP, pričom dospel k záveru, že nemohol uvedené uznesenie zrušiť, keďže nemalo vadu, ktorá by mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Možnosť meniť žalobu nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti konania, preto hoci je odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu v tomto smere stručné, možno z neho zistiť dôvody jeho rozhodnutia. Sťažovateľom navrhovaná zmena petitu si vyžadovala doplnenie dokazovania minimálne z pohľadu existencie skutočností, z ktorých by vyplývala povinnosť prejavu vôle, keďže jediným prípadom, keď súd môže autoritatívne uložiť strane sporu uzavrieť určitú zmluvu, je prípad, keď súd ukladá povinnosť prejavu vôle. Žalovaná v 1. rade zastáva názor, že sťažovateľom navrhovaný petit žaloby bol neprípustný, neurčitý a nevykonateľný, preto ani nemožno tvrdiť, že nepripustenie zmeny žaloby bolo nejakým zásadným prvkom pri súdnej ochrane práv sťažovateľa. Krajský súd jasne vysvetlil, prečo považuje rozsudok okresného súdu v otázke nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení za vecne správny. V otázke prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu sa žalovaná v 1. rade plne stotožnila s právnymi názormi a argumentáciou najvyššieho súdu.

25. Žalovaná v 2. rade možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti nevyužila, hoci podľa údajov z elektronickej doručky výzvu ústavného súdu č. k. I. ÚS 257/2023-43 zo 4. mája 2023 prevzala 9. mája 2023 o 17.01.46 h.

III.4. Replika sťažovateľa:

26. Sťažovateľ v replike z 12. júna 2023 uviedol, že krajský súd a najvyšší súd v podstate zotrvali na právnych záveroch, ktoré obsahuje odôvodnenie nimi vydaných rozhodnutí, čo však nič nemení na tom, že žiaden z nich dosiaľ presvedčivo nevysvetlil, z akého dôvodu by bol ním navrhovaný petit žaloby z 26. júla 2019 neprípustný, neurčitý a nevykonateľný, ako to konštatuje žalovaná v 1. rade vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti.

27. Sťažovateľ poukázal na to, že pokiaľ ide o otázku prípustnosti dovolania a práva na súdnu ochranu, ústavný súd už judikoval, že „Pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní vymedzí právnu otázku (právne otázky) v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 421 ods. 1 a § 432 ods. 1 a 2 CSP, potom (za splnenia ostatných zákonných podmienok) je povinnosťou najvyššieho súdu meritórne sa podaným dovolaním zaoberať. Nesplnenie tejto povinnosti je porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd s účinkami *denegationis iustitiae*.“ (nálezný ústavného súdu č. k. II. ÚS 342/2019 z 15. apríla 2020, ZNaU 15/2020).

28. Aj pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacími dôvodmi, ústavný súd judikoval, že „V prípade dovolania podaného pre právne posúdenie veci môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch, t. j. na odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na neexistencii dovolacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe, keďže dovolací súd nie je viazaný konkrétne označenými dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Zákom ustanovený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov pre nesprávne právne posúdenie (§ 432 CSP), resp. pre existenciu vád zmätočnosti (§ 431 CSP) korešponduje s tým, že ide vo svojej podstate o rozdielne dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť pri rôznych namietaných pochybeniach popri sebe (I. ÚS 643/2017). Pokiaľ dovolateľ označí len jeden z nich, nemôže dovolací súd sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich sťažovateľom neoznačený dovolací dôvod.“ (uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 644/2021 zo 14. decembra 2021, ZNaU 113/2021).

IV.

K ústnemu pojednávaniu

29. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

30. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 (body 12 až 14) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022 (bod 16).

31. Ústavný súd už v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (bod 2) uviedol, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

32. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

33. Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je teda ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného) predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

34. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatoval, že v ďalšom konaní pred ústavným súdom bude potrebné zistiť najmä to, či právne posúdenie veci krajským súdom zodpovedá ústavnému štandardu súdnej ochrany práv strany sporu, ako aj to, či najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom rozhodol o prípustnosti dovolania sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

V.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu:

35. Podľa názoru ústavného súdu v posudzovanom prípade bolo potrebné vychádzať z toho, že predmetom činnosti žalovanej v 1. rade, resp. jej právneho predchodcu sú, resp. boli (od 1. apríla 1999) prenos, vysielanie a príjem rozhlasových, televíznych a ostatných komunikačných signálov pre prevádzkovateľov zo zákona a pre prevádzkovateľov na základe udelených licencií, zriaďovanie, prevádzkovanie, výstavba, údržba a servis telekomunikačných zariadení, sietí a informačných technológií vo vlastníctve iných subjektov v rozsahu uzatvorených zmlúv, ako aj iné činnosti súvisiace s poskytovaním elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb.

36. Nehnuteľnosťami sú pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom (§ 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku (§ 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

37. V súčasnosti pojem „stavba“ definuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) v § 43 tak, že je ňou stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu. Pevným spojením so zemou sa rozumie

- a) spojenie pevným základom,
- b) upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu,
- c) ukotvenie pilótami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe,
- d) pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia,
- e) umiestnenie pod zemou.

38. Stavby sa podľa stavebnotechnického vyhotovenia a účelu členia na pozemné stavby a inžinierske stavby, pričom inžinierske stavby sú (okrem iného) diaľkové a miestne elektronické komunikačné siete a vedenia, telekomunikačné stožiare, transformačné stanice [§ 43 ods. 1 a 2 písm. h) stavebného zákona].

39. V minulosti pojem „stavba“ definovala vyhláška Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 85/1976 Zb. o podrobnejšej úprave územného konania a stavebnom poriadku.

40. Vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe (§ 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa (§ 151n ods. 2 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ sa účastníci nedohodli inak, je ten, kto je na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu oprávnený užívať cudziu vec, povinný znášať primerane náklady na jej zachovanie a opravy; ak však vec užíva aj jej vlastník, je povinný tieto náklady znášať podľa miery spoluužívania (§ 151n ods. 3 Občianskeho zákonníka).

41. Vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností (§ 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka). Zmluvou môže zriadiť vecné bremeno vlastník nehnuteľnosti, pokiaľ osobitný zákon nedáva toto právo aj ďalším osobám (§ 151o ods. 2 Občianskeho zákonníka).

42. „Priamo zo zákona vznikajú vecné bremená v prípadoch, v ktorých to osobitný právny predpis výslovne ustanovuje. Ich obsah je určený kogentnou právnou normou. Zákonné (legálne) vecné bremená majú zásadne verejnoprávnu povahu. Ich podstata spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva alebo tiež o vymedzenie obsahu vlastníckeho práva verejnoprávnym predpisom. O tom, či ide o inštitúty práva súkromného alebo verejného, rozhoduje podstata týchto inštitútov, nie ich pomenovanie (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. I Cdo/190/2004). Keďže úprava zákonných vecných bremien nie je komplexná, nie je vylúčené použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Z toho teda vyplýva, že v prípade, že špeciálne predpisy nemajú osobitnú úpravu, riadi sa režim všeobecnou úpravou občianskeho práva; ak špeciálna úprava existuje, aplikácia aj ustanovení súkromného práva neprichádza do úvahy.“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. s. 1381 – 1407.).

43. V čase, keď žalovaná v 1. rade predala (25. septembra 2007) žalovanej v 2. rade súbor nehnuteľností, medzi ktorými boli aj nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. ■■■■■ zapísané na LV č. ■■■■, a to pozemok parc. č. ■■■■ a pozemok parc. č. ■■■■ na ktorom je postavená stavba so súpisným č. ■■■■ a súčasne s ňou uzavrela (25. septembra 2007) zmluvu o zriadení vecného bremena týkajúceho sa pozemku parc. č. ■■■■ a stavby so súpisným č. ■■■■ (nie však pozemku parc. č. ■■■■ pozn.), upravoval podmienky na poskytovanie elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb, podmienky na používanie rádiových zariadení, štátnu reguláciu elektronických komunikácií (ďalej len „regulácia“), práva a povinnosti podnikov a užívateľov elektronických komunikačných sietí a elektronických komunikačných služieb, ochranu týchto sietí a služieb, efektívne využívanie frekvenčného spektra a čísel, oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam, ochranu súkromia a údajov a pôsobnosť orgánov štátnej správy

v elektronických komunikáciách, zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 610/2003 Z. z.“), ktorý v § 69 ods. 1 ustanovoval, že podnik, ktorý poskytuje verejnú sieť, je vo verejnom záujme a v nevyhnutnom rozsahu oprávnený a) zriaďovať a prevádzkovať verejné siete a stavať ich vedenia na cudzej nehnuteľnosti, b) vstupovať v súvislosti so zriaďovaním, prevádzkovaním, opravami a údržbou vedení na cudziu nehnuteľnosť, c) vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a jej porastu, najmä odstraňovať a okliešňovať stromy a iné porasty ohrozujúce bezpečnosť a spoľahlivosť vedenia, ak to po predchádzajúcej výzve neurobil vlastník alebo užívateľ pozemku, a v § 69 ods. 2 ustanovoval, že povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa ods. 1 písm. a) sú vecnými bremenami viaznucimi na dotknutých nehnuteľnostiach. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností podá podnik. Podľa § 66 ods. 2 citovaného zákona vlastník a užívateľ nehnuteľnosti bol povinný a) dbať, aby pri užívaní nehnuteľností nepoškodzoval siete a zariadenia a nerušil prevádzku vedení, najmä nadzemných a podzemných káblových vedení, b) udržiavať porasty na pozemkoch v ochrannom pásme tak, aby neohrozovali bezpečnosť a spoľahlivosť vedenia.

44. Pre úplnosť treba dodať, že zákonom č. 610/2003 Z. z. bol zrušený zákon č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorému predchádzal zákon č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 110/1964 Zb.“), ktorý vo svojom oddiele VI označenom ako „Používanie nehnuteľností pre telekomunikácie“ ustanovoval (§ 12), že organizáciám spojov prislúchajú vo verejnom záujme oprávnenia: zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach telekomunikačné nadzemné a podzemné vedenia včítane potrebných oporných a vytyčovacích bodov, vstupovať a vchádzať v nevyhnutne potrebnom rozsahu pri projektovaní, zriaďovaní, prevádzke, opravách, zmenách alebo odstraňovaní telekomunikačného zariadenia na cudzie nehnuteľnosti, vykonávať nevyhnutné úpravy pôdy a jej porastu, najmä odstraňovať a okliešťovať stromy prekážajúce telekomunikačnému vedeniu. Organizácia spojov je povinná pred začatím výkonu oprávnenia podľa predchádzajúceho odseku bez meškania upovedomiť vlastníkov alebo užívateľov dotknutých nehnuteľností. Ak medzi vlastními alebo užívateľmi dotknutých nehnuteľností a organizáciou spojov dôjde k sporu o rozsahu oprávnenia, predloží organizácia spojov spor na rozhodnutie stavebnému úradu. Oprávnenia podľa odseku 1 sú vecnými bremenami viaznucimi na dotknutých nehnuteľnostiach a nezapisujú sa do evidencie nehnuteľností.

45. Aj zákon č. 610/2003 Z. z. bol neskôr zrušený zákonom č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorý bol taktiež (po viacerých novelizáciách) zrušený zákonom č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 452/2021 Z. z.“).

46. Počnúc zákonom č. 110/1964 Zb. až po vo súčasnosti účinný zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, každý z nich obsahoval konkrétne ustanovenia o ochrane telekomunikácií, resp. o ochrane sietí a zariadení pred ohrozovaním, poškodzovaním a škodlivým rušením inými zariadeniami alebo činnosťou, a to aj prostredníctvom ochranných pásiem, v ktorých je zakázané umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete, ako aj vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

47. Skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú (§ 186 ods. 1 CSP).

48. Prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05), preto odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane.

49. Ako bolo uvedené v I. časti tohto nálezu, okresný súd sa dôvodnosťou žaloby nezaoberal, a teda v tomto smere nevykonal dokazovanie, keďže dospel k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na požadovanom určení s tým, že prípadný úspech sťažovateľa v tomto konaní by nezmenil jeho právne postavenie a vyhovie žalobe by nemohlo priniesť žiadne konečné právo sťažovateľovi, nanajvýš by mohlo byť prostriedkom pre ďalšie súdne konania, čo je zásadne neprípustné.

50. Uvedený záver okresného súdu krajský súd považoval za vecne správny, pričom konštatoval, že „rozhodnutiu súdu v potvrdenej časti nemožno vytnúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesom sporových strán nevyplývajú a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192 – § 194 CSP, alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok v potvrdenej časti nie je ani nepreskúmateľný a nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“

51. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku zistil, že hoci v jeho odôvodnení krajský súd uviedol, v čom spočíva účel určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) OSP účinného do 30. júna 2016, pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa, ktorý vyjadril nesúhlas so záverom okresného súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na požadovanom určení, sa prioritne nevysporiadal s tým, či vecné bremeno na nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy uzavretej žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007. mohlo vzniknúť (vzniklo) už skôr zo zákona (originárnym spôsobom) a následným prevodom týchto nehnuteľností sa ďalšia osoba (sťažovateľ) stala subjektom už existujúceho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (odvodeným spôsobom). Pokiaľ by krajský súd dospel k záveru, že tomu tak bolo, zistenú skutočnosť mal následne podrobiť súdnemu prieskumu v tom zmysle, či vznik vecného bremena zo zákona bráni vzniku vecného bremena iným spôsobom, v danom prípade písomnou zmluvou o zriadení vecného bremena uzavretou medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007.

52. Odpovede na tieto otázky ústavný súd považuje za kľúčové nielen pre rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu týkajúce sa určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) OSP], ale aj splnenia povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva [§ 80 písm. b) OSP]. V posudzovanom prípade však absentujú.

53. Na účel overenia opodstatnenosti ústavnosťaznostných námietok si ústavný súd vyžiadal aj spis okresného súdu sp. zn. 16 C 274/2014 (ktorý bol presunutý v rámci súdnej mapy na Mestský súd Košice pod sp. zn. K3-16C/274/2014), z obsahu ktorého zistil, že 6. marca 2015 boli okresnému súdu z Okresného úradu [REDAKOVANÉ] doručené kópie celých spisových materiálov podaných ku vkladom č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ], ktoré sa nachádzajú na č. 1. 62 až č. 1. 257 súdneho spisu, a to vrátane výpisov z listov vlastníctva č. [REDAKOVANÉ] pre k. ú. [REDAKOVANÉ] obsahujúcich údaje o majetkovej podstate, vlastníkoch a iných oprávnených osobách, ako aj o ťarchách, pričom z nich (okrem iného) vyplýva, že o zápis budovy technickej vybavenosti sídla (stavby so súpisným č. [REDAKOVANÉ] požiadala bližšie neoznačená osoba ešte v roku 1993. Kto bol pôvodným vlastníkom dotknutých nehnuteľností, však zo súdneho spisu nebolo možné zistiť.

54. Pokiaľ krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že príslušná správa katastra považovala kúpnu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena uzatvorenú žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007 za spôsobilé na zápis práv k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, na čo musel vzhľadom na inštitúty viazanosti súdu inými rozhodnutiami (§ 193 CSP) a prejudiciality (§ 194 CSP) prihliadať, ústavný súd pripomína, že údaje katastra uvedené v § 7 sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Údaje katastra, a to údaje o právach k nehnuteľnostiam, parcelné číslo, geometrické určenie nehnuteľnosti, druh pozemku, geometrické určenie a výmera katastrálneho územia, názov katastrálneho územia, výmera poľnohospodárskej jednotky alebo lesnej hospodárskej jednotky, alebo organizačnej jednotky, údaje o základných a podrobných polohových bodových poliach, údaje o bodových poliach, ako aj štandardizované geografické názvy sú hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. Záväzným údajom katastra nie je druh pozemku evidovaného ako parcela registra „E“ [§ 70 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov].

55. Skutočnosť, pre ktorú je v zákone ustanovená domnienka pripúšťajúca dôkaz opaku, má súd za preukázanú, ak v konaní nevyšiel najavo opak (§ 192 CSP).

56. Listiny vydané orgánmi verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak (§ 205 CSP).

57. Ústavný súd už nálezom č. k. III. ÚS 72/2010 zo 4. mája 2010 judikoval (ZNaU 20/2010), že „V súvislosti s výkladom a aplikáciou príslušných právnych predpisov musí súd prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania. Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu. Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, ktorá zahŕňa aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov, je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu.“

58. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne.

Môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). V takýchto prípadoch sa musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 341/07 z 1. júla 2008, ZNaU 36/2008).

59. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

60. V uvedenom kontexte treba chápať aj uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 84/2021-20 z 25. februára 2021 (bod 5), v ktorom ústavný súd (okrem iného) poznamenal, že „... navrhovaná zmena petitu žaloby sa javí ako podstatná a ak okresný súd, poznajúc najlepšie dôkaznú situáciu v konaní, vyhodnotil, že by pripustenie takejto zmeny žaloby nebolo hospodárne, pretože nemá oporu v dosiaľ vykonanom dokazovaní, ústavný súd nie je povolaný skutkové zistenia okresného súdu prehodnocovať ani nahrádzať vlastnými úvahami“. V čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti totiž nič nenasvedčovalo tomu, že krajský súd sťažovateľovi, ktorý proti rozsudku okresného súdu (a neskôr aj proti dopĺňaciemu rozsudku okresného súdu) podal odvolanie, neposkytne účinnú ochranu jeho základných práv a slobôd.

61. Pokiaľ vývoj ekonomiky, regulácia a konkurenčné prostredie na telekomunikačnom trhu vedie u žalovanej v 1. rade k tomu, že je nútená predávať svoj nepotrebný, prípadne málo využívaný majetok, mala by poznať nielen to, v akom technickom stave, ale aj v akom právnom stave sa konkrétne nehnuteľnosti nachádzajú, aby tak predišla súdnym sporom, ktorých so zreteľom na monopolné postavenie jej právneho predchodcu na telekomunikačnom trhu môže byť veľmi veľa, pričom následné preverovanie právneho stavu týchto nehnuteľností je nielen časovo, ale aj finančne náročné.

62. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že z kúpnej zmluvy uzavretej žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007 vyplýva, že predmetom predaja neboli hnutelné veci žalovanej v 1. rade, „napr. telekomunikačné zariadenia s príslušenstvom, telekomunikačné vedenia, klimatizačné zariadenia s potrebnými prívodmi a odvodmi, nulté (káblové) šachty, káblovody, elektrické (napájacie a uzemňovacie) vedenia, rozvodne nízkeho napätia, RE rozvádzače pre podružné meranie elektrickej energie, prípoja pre mobilný záložný zdroj – motorgenerátor, batérie (akumulátory) usmerňovače, zabezpečovacie zariadenia, kľúčové trezorčky a iné, ktorých umiestnenie a prevádzka v/na prevádzaných nehnuteľnostiach je predmetom vecných bremien zriadených Zmluvou o zriadení vecného bremena spísanej na jednej listine s touto Kúpnu zmluvou“. V podstate rovnakú formuláciu hnutelných vecí, ktoré neboli predmetom predaja, obsahovala aj kúpna zmluva uzavretá medzi žalovanou v 2. rade a sťažovateľom 17. decembra 2009.

63. Pokiaľ žalovaná v 1. rade mylne považovala inžinierske stavby, ktorými sú (okrem iného) diaľkové a miestne elektronické komunikačné siete a vedenia, telekomunikačné stožiare, transformačné stanice [§ 43 ods. 1 a ods. 2 písm. h) stavebného zákona], za hnutel'né veci spôsobilé byť predmetom vecných bremien zriadených písomnou zmluvou, zrejme prehliadla špeciálnu úpravu tohto právneho inštitútu, ktorá jej ukladala podať návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností (bod 43).

64. Z uvedeného dôvodu neobstojí jej tvrdenie, že sťažovateľom navrhovaná zmena petitu si vyžadovala doplnenie dokazovania minimálne z pohľadu existencie skutočností, z ktorých by vyplývala povinnosť prejavu vôle, resp. že sťažovateľom navrhovaný petit žaloby bol neprípustný, neurčitý a nevykonateľný, preto ani nemožno tvrdiť, že nepripustenie zmeny žaloby bolo nejakým zásadným prvkom pri súdnej ochrane práv sťažovateľa.

65. V tejto súvislosti sa záver krajského súdu, že nie je oprávnený preskúmať rozhodnutie okresného súdu o nepripustení zmeny žalobného návrhu, keďže proti nemu odvolanie podľa § 357 CSP nie je prípustné, v kontexte danej veci javí ako predčasný.

66. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že právne posúdenie veci krajským súdom nezodpovedá ústavnému štandardu súdnej ochrany práv sťažovateľa, ktorého odvolacími námietkami sa krajský súd účinne nezaoberal, hoci mali zásadný význam pre rozhodnutie vo veci samej.

V.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

67. Základné právo na súdnu ochranu nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok.

68. Ústavný súd plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Opätovne pripomína, že pri výkone základného práva na súdnu ochranu neprichádza do úvahy (zo strany súdov) jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie či dokonca popretie (I. ÚS 532/2016).

69. Najvyšší súd je pri rozhodovaní o dovolaní súdom, ktorý okrem rozhodovania o právach a povinnostiach sporových strán „súdi súdy“ s dôsledkami pre účastníkov konania súčasných i budúcich. Rozhodnutím o dovolaní sa cez interpretáciu vdychuje život právnym normám s dôsledkami pre celé územie Slovenskej republiky (I. ÚS 336/2019).

70. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie v časti namietanej procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti [§ 447 písm. c) CSP], pretože takéto vady nezistil. Uvedený záver najvyššieho súdu ústavný súd vyvrátil v časti V.1. uvedeného nálezu, na ktorú v podrobnostiach odkazuje a zároveň pripomína, že právny

poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či opravný prostriedok (odvolanie), ktorý strana sporu využila, predstavoval účinnú ochranu jej základných práv alebo slobôd.

71. Okrem toho, strana sporu nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvedené neprípustné a nelogické závery. Uvedené nie je v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu (m. m. III. ÚS 104/2022).

72. Pokiaľ najvyšší súd tvrdí, že v prejednávanej veci pristupoval k dovolaniu sťažovateľa v rovine pokúsiť sa porozumieť jeho textu ako celku, je zrejmé, že sa mu to nepodarilo, keďže ani jeho úvahy nesmerovali k tomu, či vecné bremeno na nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy uzavretej žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007, mohlo vzniknúť (vzniklo) už skôr zo zákona (originárnym spôsobom) a následným prevodom týchto nehnuteľností sa ďalšia osoba (sťažovateľ) stala subjektom už existujúceho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (odvodeným spôsobom) a či vznik vecného bremena zo zákona bránil vzniku vecného bremena iným spôsobom, v danom prípade písomnou zmluvou o zriadení vecného bremena uzavretou medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade 25. septembra 2007 (bod 51). Tu vôbec nešlo o dotváranie veci na úkor procesnej protistrany, ale o konanie v súlade so zásadou *iura novit curia* (súd pozná právo), ktorá určuje zodpovednosť súdu nielen za jeho postup v konaní, ale aj za jeho rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo.

73. Vo vzťahu k tvrdeniu najvyššieho súdu, že prípustnosť dovolania nemôže byť súčasne vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) aj c) CSP, a preto vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neskúmal, ústavný súd odkazuje na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 644/2021 zo 14. decembra 2021, ZNaU 113/2021 týkajúce sa otázky viazanosti dovolacími dôvodmi (bod 28), ako aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 342/2019 z 15. apríla 2020, ZNaU 15/2020 týkajúci sa otázky prípustnosti dovolania a práva na súdnu ochranu (bod 27), na ktorých aplikovateľnosť sa odvolával aj sťažovateľ.

74. Od najvyššieho súdu sa očakáva citlivý a dôsledný prístup pri zvažovaní, či určité jeho skoršie rozhodnutia nielen z formálneho hľadiska, ale aj reálne dávajú odpoveď na dovolateľom nastolenú právnu otázku. Len tak možno naplniť cieľ dovolania, ktorým je riešenie právnych otázok a zjednocovanie judikatúry, čo sú podstatné prvky napĺňania princípu právnej istoty (m. m. I. ÚS 51/2020, ZNaU 24/2020).

75. Pokiaľ tak najvyšší súd v posudzovanom prípade neurobil, rozhodol o prípustnosti dovolania sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu spôsobom, ktorý nie je ústavne akceptovateľný.

V.3. Záver:

76. Na skutkovom základe uvedenom v bodoch V.1. a V.2. tohto nálezu ústavný súd podľa § 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol, že rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 127/2021, 6 Co 128/2021 zo 7. decembra 2021 a uznesením najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 133/2022 z 27. októbra 2022 boli porušené základné

práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (body 1 a 2 výroku nálezu).

77. Úlohou najvyššieho správneho súdu, ktorý je v zmysle § 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu, bude opätovne rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa, majúc na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

VI. Trovy konania

78. Trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania (§ 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

79. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádza z § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak ods. 4 neustanovuje inak. Táto podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za I. polrok 2022 predstavovala sumu 1 252 eur.

80. Ústavný súd preto v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 796,28 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti a repliku vykonané v roku 2023) v sume 208,67 eur za jeden úkon a za tri režijné paušály v sume 12,52 eur za jeden paušál, plus 20 % DPH, ktorú zaviazal uhradiť najvyšší súd právnenému zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu